

Гончаренко А.І., Дячук А.С., Кос Є.О., Медведєва В.Ю.
здобувачі вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 101 «Екологія»

Мельник В.В.

к.с.-г.н., асистент кафедри екології

Державний університет «Житомирська політехніка»
medvedevavika1999@gmail.com, angelinadyachuk77@gmail.com
alinagoncarenko50@gmail.com, zhenya2002kos@icloud.com

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА М. ЛЬВІВ

Під час освітнього процесу дуже вжалим є освоєння здобувачами вищої освіти нових методів, форм і технологій навчання, які б допомагали майбутнім фахівцям продуктивно виконувати свою професійну діяльність та сприяли б удосконаленню та розвитку особистісного потенціалу. Під час вивчення навчальної дисципліни «Заповідна справа» здобувачі вищої освіти відчули себе справжніми фахівцями щодо формування та прокладання екологічних маршрутів. Екологічна стежка – це завчасно визначений маршрут по певній природній місцевості, на якому розташовані унікальні і типові для даної місцевості об'єкти: різні групи рослинності, водойми, водні джерела, характерні форми рельєфу, пам'ятки природи, архітектурні пам'ятки, які мають естетичну, природоохоронну й історичну цінність. Екологічні стежки створюються з метою: проведення просвітницької роботи для популяризації та пропаганди природоохоронних заходів, для формування та розвитку екологічної свідомості та культури окремої людини та суспільства в цілому.

Нами було сформовано екологічну стежку м. Львова. Структура стежки включає вісім ключових ділянок: № 1 «Стрийський парк», № 2 «Снопківський парк», № 3 «Лісопарк «Прогулянка», № 4 «Ботанічний сад Львівського Національного університету імені І. Франка», № 5 «Пагорб Слави», № 6 «Личаківський парк», № 7 «Парк «Знесіння» та № 8 «Високий замок (парк)». Маршрут екологічної стежки прокладався таким чином, щоб охопити ділянки, що мають природу цінність, мають насичені краєвиди, є цікавими та доступними як із навчальної, так і практичної точки зору.

Зупинка № 1 – Стрийський парк (Парк Кілінського) – пам'ятка садово-паркового мистецтва національного значення. Це один із найстаріших та найгарніших парків Львова, який розташований у місцевості Софіївка Галицького району. Парк займає понад 52 гектарів, та складається з трьох ландшафтних частин: зона нижніх партерів – по дну балки, лісопаркова зона – на схилах балки та верхня тераса, яка фактично є територією колишньої виставки «Східні торги». У Стрийському парку налічується понад 200 видів дерев і рослин. В парку зустрічається платанова, липова, каштанова і вільхова алеї, а також є оранжерея та альпінарії. Тут зростають червоний дуб, тюльпанове дерево, магнолія, сосна Веймутова, японський бузок, маньчжурська аралія, гінгко дволопатеве, тис ягідний, клен японський, туга канадська, бук лісовий червоний, катальпа бігнієподібна, бархат амурський, платан кленолистий і кіпариси [1].

Нижня частина парку (№ 1)

Фонтан «Івасик-Телесик»
(№ 1)

Лебедине озеро в нижній частині
парку (№ 1)

Зупинка №2 «Снопківський парк» (початкова назва парку – «Дружба») – пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення у Галицькому районі Львова. Загальна площа парку 35,66 га. Парк створено на місці пустиря, посеред якого рижіли піщані і глиняні кар'єри колишніх цегельних заводів. Для цього було висаджено понад 200 порід дерев і чагарників, влаштовано сад безперервного цвітіння на 5 га і розарій з понад 40 сортами троянд. Зустрічаються рідкісні екзотичні рослини. Особливої уваги заслуговують кленові та каштанові алеї [2].

Кленова алея (№ 2)

Зупинка №3 «Лісопарк «Погулянка» – ботанічна пам'ятка природи розташована у Личаківському районі міста Львова. У XVII столітті нинішня Погулянка була частиною так званої Ательмаєрівської Пасіки, а у середині XIX століття ці землі перейшли у власність Яна Кляйна. Новий господар упорядкував ділянку, осушив

став та збудував на його місці броварню. На початку ХХ століття Погулянка дещо втратила свою колишню привабливість через появу промислових об'єктів і початком спекулятивної забудови околиць. Під час Першої світової війни парк повністю здичавів, стежки позаростали, буковий ліс порубано на дрова. Після приходу радянської влади, було розпочато роботи по створенню міського парку культури та відпочинку «Погулянка». Сьогодні «Погулянка» – це лісопарк з упорядкованою центральною алеєю і ставами вздовж неї. Для львів'ян лісопарк став одним з улюблених місць для пікніків [3].

Бічна алея (№ 3)

Зима в ботанічному саду (№ 4)

Оранжерея (№ 4)

Зупинка № 4 «Ботанічний сад Львівського Національного університету імені І. Франка» загальнодержавного значення. Сад є одним із найстаріших садів України та Східної Європи, заснований у 1852 р. Ботанічний сад складається з двох окремих ділянок: стара частина ботанічного саду (2 га) та нова частина (16,5 га). Колекційний фонд Ботанічного саду складає близько 5000 таксонів, які включають: 1025 видів і форм дерев і кущів; 720 природних трав'янистих видів; 1095 видів і сортів культурних трав'янистих рослин; 1630 видів тропічних і субтропічних рослин. Унікальними в ботанічному саді є колекції саговиків, пальм, антуриумів, сукулентів, плющів, інших тропічних і субтропічних рослин, рододендронів (друга за об'ємом колекція в Україні), хвойників, ботанічна система, рідкісні декоративні рослини, півники, лілійники, жоржини. У колекціях Ботанічного саду знаходяться рідкісні та зникаючі види рослин, 64 види з Червоної книги України, що включають 12 ендеміків і 17 реліктів [4]

Зупинка № 5 «Пагорб Слави» – пам'ятник садово-паркового мистецтва. Об'єкт має статус національного. Меморіал на честь воїнів, що загинули в роки Першої світової війни (у 1914–1915 роках) в Галичині, і на честь радянських воїнів, що брали участь у боях за Львів з німецькими військами у 1944 році під час радянсько-німецької війни. Загальна площа 0,76 г, знаходиться в східній частині Львова [5].

Зупинка № 6 «Личаківський парк» – пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Розташована на розі вулиць Личаківської і Пасічної, у північно-східній частині Львова, загальна площа 12,36 га. Личаківський парк був влаштований в регулярному стилі. Були засипані піщані і глиняні кар'єри, розбиті доріжки, що йдуть по периметру парку – біля вулиць Личаківської і Пасічної і звивається на схилах ярів. У парку зростають чорна сосна, береза, каштан, клен, липа, явір, ялина і ясен [6].

Зупинка № 7 «Парк «Знесіння» – регіональний ландшафтний парк в Україні. Розташований у Личаківському районі міста Львова, площа 312,1 га. На території парку розташовані: природні ландшафти; окремі цінні комплекси та об'єкти природи, історії, культури, котрі підлягають особливій охороні; історико-культурні зони (місця визвольних боїв, місця функціонування культурно-освітніх та національних осередків, цвинтар середини XIX століття); малоповерхова житлова забудова з присадибними ділянками, історична квартальна середньоповерхова забудова; Музей народної архітектури і побуту імені Климентія Шептицького; промислова зона; заклади освіти, лікувальні установи, церкви, монастирі, спортивні, військові об'єкти, інженерні споруди і мережі. На території парку можна побачити рідкісні степові рослини, відслонення пісковиків та вапняків міоцену зі скам'янілими залишками морської фауни, вкриті лісом горби, долини з озерами і струмками. Територія парку належить до категорії земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення [7].

Зупинка №8 «Високий замок (парк)» – пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення. Парк розташовується на Замковій горі у Львові. Загальна площа парку – 36,2 га. У насадженнях переважають листяні породи: каштан, клен, явір, ясен, липа, береза, тополя, акація, а також сосна. Складається з двох терас. На нижній терасі розташовані будиночок садівника, пам'ятний знак на честь Максима Кривоноса, ресторан, нижній оглядовий майданчик. На верхній терасі розташований штучний курган з оглядовим майданчиком (висота 413 над рівнем моря) [8].

Отже, креативна діяльність здобувачів вищої освіти щодо створення екологічної стежки м. Львова сприяла розширенню та поглибленню біологічних та екологічних знань, розвитку здібностей до науково-дослідницької та проєктної діяльності та підвищувала пізнавальну активність.

Список використаної літератури:

1. Стрийський парк. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA (дата звернення: 09.03.2021).
2. Снопківський парк. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA (дата звернення: 09.03.2021).
3. Парк «Погоулянка». URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%BA_%C2%AB%D0%9F%D0%BE%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%BA%D0%B0%C2%BB (дата звернення: 09.03.2021).
4. Ботанічний сад Львівського національного університету імені Івана Франка. URL: <https://botanicgarden.lnu.edu.ua/> (дата звернення: 09.03.2021).
5. Парорб Слави (Львів). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B1_%D0%A1%D0%B%D0%B0%D0%B2%D0%B8_\(%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B1_%D0%A1%D0%B%D0%B0%D0%B2%D0%B8_(%D0%9B%D1%8C%D0%B2%D1%96%D0%B2)) (дата звернення: 09.03.2021).
6. Личаківський парк. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B8%D1%87%D0%B0%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA (дата звернення: 09.03.2021).
7. Регіональний ландшафтний парк «Знесіння». URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA_%C2%AB%D0%97%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%C2%BB (дата звернення: 09.03.2021).
8. Високий Замок (парк). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%97%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BA_\(%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%97%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BA_(%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA)) (дата звернення: 09.03.2021).